

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ה ניסן תשפ"א | דף היומי בבלי: שקלים יז | דף הכולל: פסחים קה.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט' עד תחילת סימן תקע"ז.
מוסר: שם עולם - פרק ט"ו עד 'ואיתא במדרש רבה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'וכן אמרו רז"ל על אברהם' עד 'משומד - יסיר מלבושיו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

התוצאה המדהימה של שעה אחת במחיצת גדול הדור | 'באותו יום פסקו בבת אחת כל ההטרדות וההצקות' | התרגיל היומי שחולל מהפכה – אולי גם לכם זה יועיל! | עובדות מופלאות על סגולותיה של פרשת הקטורת | 2120

על דא ועל הא

לאחר מספר שנים, הבחנתי לפתע בחיזוק רוחני
אצל הבחור, ולאחר זמן רב הזדמן לי לשאול אותו
מה גרם לשינוי החיובי. והוא סיפר לי כך...

התרגיל היומי שחולל מהפכה - אולי גם לכם זה יועיל?

'והנה אנשים צדיקים וישרים בלבותם, שאגה להם כלביא תמיד במחשבותם, וינהמו על חטאיהם כנהמת ים, ועל אשר קצור קצרה ידם מעבודת השם' (שערי תשובה שער ב אות ט). אולם הגראי"ל שטיינמן זצ"ל אמר, שדברי רבינו יונה הם רק לצדיקים שהשמחה בעבודת ה' כבר תקועה בלבם, וה'שאגה התמידית' לא מפריעה לזה, אבל לסתם בני אדם צריך לייחד לזה זמן, ולא לעסוק בכך תמיד ('מזקנים אתבונן' על הגראי"ל, ח"ד בענין השמחה בעבודת ה', ענף ב).

איך מאמצים חשיבה חיובית ברוחניות? כיצד משנים את הראש, מחשיבה שלילית על מצבי הרוחני, לחשיבה חיובית? כצעד ראשון, אפשר לאמץ תרגיל פשוט. להקדיש כל יום מספר דקות כדי לחשוב ולהתבונן כמה מצוות ומעשים טובים הנני עושה: ברוך ה' שבירכתי ברכה, ברוך ה' שעשיתי קידוש, ברוך ה' שלמדתי תורה, ברוך ה' שקניתי לחם לבני משפחתי, ועוד... לאחר התרגיל היומי הזה, כל אדם ירגיש מיליוני! כי באמת יש ערך עצום ואדיר לכל מצוה קטנה.

רבים נבוכים בענין זה של 'שמח בחלקו ברוחניות', הכיצד זה מסתדר עם חשבון הנפש, ועם שאיפות גבוהות? ברם מצאנו תשובה מאירת עינים, בסיפור הבא, שסיפר תלמיד חכם אחד: זכורני בהיותי כבן שש-עשרה או שבע-עשרה, באחד מביקורי אצל מו"ר מרן רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, וכדרכו היה מחזקני בשיחת חיזוק קצרה, אמר לי אז שיחה שלמה בנושא ואמר לי אף לרשום זאת למען יעמדו ימים רבים. כותרת השיחה היתה: להסתובב עם הרגשת חוסר שביעות רצון זה הדבר הכי גרוע בעולם. והסביר שנכון שצריך זמנים של חשבון הנפש וביקורת עצמית ולחדד שאיפות נעלות, אך זה לזמנים מיוחדים, מידי פעם, אבל ההתנהלות היום יומית צריך להיות תמיד בשביעות רצון (מכתב בסוף ספר 'בעצתך תנחני', ח"ב).

נמצינו למדים דברים ברורים: שיש לייחד זמנים מסויימים לחשבון הנפש וביקורת עצמית, אבל בכל שאר הזמן יחשוב אדם מחשבות טובות על עצמו, ולשמוח במה שכן השיג ברוחניות. ענין זה מצאנו בשם הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: רבינו יונה כתב:

אולם הוא האריך לשכנע אותי בכדאיות התרגיל. ואכן, התחלתי לעשות תרגיל זה מדי יום. באחד הימים לא מצאתי שום מצוה מהיום האחרון כדי להחמיא לעצמי, עד שנזכרתי שהיום סייעתי לילדה לעבור את הכביש, ואז טפחתי לעצמי על השכם: "עשיתי חסד, העברתי ילדה את הכביש!".

לאחר תקופה מסוימת של תרגול יומי, התחלתי להתחזק יותר במצוות, מבלי שאתכנן זאת. היום אני מבין, שמכיון שעד אז לא חשבתי שיש ערך כלשהו למעט המצוות שאני עושה, לא טרחת לי לעשות הרבה, אולם מאז שהתחלתי להעריך את המצוות שאני כן עושה, זה גרם לי לעשות מהם יותר.

סוף דבר, הבחור חזר בתשובה שלמה, הקים בית יהודי כשר, כשהוא משלב לימוד תורה עם עבודה, וגם עוזר בעצמו לנערים מתמודדים. הרבה עבר עליו עד שזכה לחזור בתשובה, אך הצעד הראשון היה - שהעריך את הטוב שהוא כן עשה.

הרב יחיאל פליסקין שליט"א, מכון 'שתולים'. הובא בגיליון 'דרישה וחקירה'

לפני מספר שנים הכרתי בחור מתמודד במצב רוחני מאד ירוד, אשר אמנם שהה בישיבה, אך לא למד בה כמעט. היה עסוק כל הזמן בלהרוויח כסף, בסמארטפון, שוטטות עם חברים, ושאר מרעין בישין... לא היה לי קשר אישי עם הבחור דנו, ולמען האמת - בליבי התייאשתי ממנו (דבר שלא ייעשה!).

לאחר מספר שנים, הבחנתי לפתע בחיזוק רוחני אצל הבחור, ולאחר זמן רב הזדמן לי לשאול אותו מה גרם לשינוי החיובי. והוא סיפר לי כך: כשהייתי בחור צעיר, סידרו לי הורי אברך שילמד עמי, אבל לא יצא מזה הרבה הצלחה. לאחר מספר שנים בהם לא היה לי קשר עם האברך, אזי באחד הימים הוא פגש אותי באקראי והתעניין בשלומי. כאשר הבין ממני שמצבי הרוחני בכי רע, המליץ לי לעשות תרגיל יומי: לחשוב כל יום על מספר מצוות ומעשים טובים שעשיתי באותו יום.

בתחילה, סירבתי לשתף פעולה, טענתי לו: "אני יודע בדיוק מי אני, ולא יעזור לנחם אותי בחצאי מצוות שאני עושה לפעמים...".

יהלומים מגדולי ישראל

בין הנוכחים היה איש אחד שלא היה שומר תורה ומצוות ולא שנה ולא למד, רק שמועה שמע ש"ראבי" אחד גדול יבקר בבית מר שטיינברג, והוא רצה לראותו, על כן בא והתיישב בשורה הראשונה מול פני הגאון ר' אהרן

כמובן, לא הבין מילה אחת. (וכנודע, שאפילו בני תורה חשובים לא יכלו בנקל לתפוס את שיעוריו של ר' אהרן, מחמת עומק הדברים, וגם מחמת מהירות דברי קדשו - עד מהרה ירוץ דברו). אבל הנה, כמה ימים אחר כך, אמר אדם זה למר שטיינבערג: אף שלא הבנתי מילה אחת, אבל הרגשתי שינוי גדול בנפשי ובחיי.

והנה יהודי זה היה לו מסחר בשותפות עם אחיו, עסק שהיה פתוח בש"ק. ויהי ביום השישי שלאחר מסיבה זו, נגש אל אחיו ואמר לו ששוב אינו נכנס לעסק ביום שבת. וכך נהג מאז, שבוע אחר שבוע במשך תקופה ארוכה, עד שהוכרח אחיו להיפרד מעמו. לאחר מכן הלך אותו יהודי ועלה לארץ ישראל ונעשה שומר תורה ומצוות אמיתי. מה גרם לו לשינוי הגדול הזה? - שהייה במחיצתו של ר' אהרן פחות משעה. ואף שפת אידיש לא הבין. אבל עצם הישיבה במחיצתו גרמה לו להפוך לגמרי לאיש אחר.

(מראה כהן, הובא בליקוטי שמואל)

בשכונת קווינס בניו יורק מתגורר רב אחד ושמו הרב פרץ שטיינבערג שליט"א. אביו של הרב פרץ היה בעל הבית חשוב ויקר מאוד, מר אלכס שטיינבערג ז"ל. והוא שימש כדירקטור של הוועד בישיבת תורה ודעת.

פעם ערך מר שטיינבערג בביתו מסיבה לטובת בית מדרש גבוה בלייקווד. האסיפה התקיימה בקומת המסד של ביתו, וראש הישיבה הגאון ר' אהרן זצוק"ל חיכה בבית למעלה עד שנאספו כל הקרואים, ואז ירד למטה לדבר.

בין הנוכחים היה איש אחד שלא היה שומר תורה ומצוות ולא שנה ולא למד. רק שמועה שמע ש"ראבי" אחד גדול יבקר בבית מר שטיינברג, והוא רצה לראותו, על כן בא והתיישב בשורה הראשונה מול פני הגאון ר' אהרן.

מה היו דבריו של ר' אהרן באסיפה זו? הוא מסר שיעור בסוגיא ד"אין משנין מצדקה לצדקה". אלו היו דבריו למסובים. איש זה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

פעם שלח אותי סבא בערב שבת לתת 15 לירות למשפחה פלונית. כשבאתי לשם הבחנתי כי בעלת הבית מכניסה לסיר בשר בקר, מצרך שלא נראה אף בבית אבי. אמרתי לסבא: אתה נותן להם סכום כה גדול, בזמן שהם אוכלים בשר בקר בשבת!...

אוסף להם עוד חמש לירות לתמיכה הקבועה! ואכן, בחודש הבא, נתן להם סבא עשרים לירות.

"פעם נסע לנתניה לבנו ר' משה מאיר (מי שניהל את בית ההבראה 'נאות רפאל' שבקרית צאנז), וציוה עלי לגבות את הצדקות בבתי הכנסת במקומו. שמת לי לב שישנם יהודים הסבורים כי מקבץ הוא עבור עצמו... סיפרתי לו זאת. ענה לי: 'ומה איכפת לי שחושבים הם כך. אם בשל כך הם נותנים יותר שיהיה יותר כסף לחלק לצדקה!'"

מוסיף ומספר נכד אחר, ר' בנימין ברנשטיין, סיפור דומה: "הדוקטור ברנר (רופא העינים מ'מנורה'), ביקש פעם לתת לסבא סכום נכבד. 'כבוד הוא לי לתת לך עבורך בעצמך. בשביל אחרים ישנם עוד גבאי צדקה, רוצה אני שיהיה זה בשבילך' - אמר.

"חכך סבא בדעתו והבטיח לו תשובה בהקדם. מאוחר יותר אמר: 'נו, נו, שיהיה זה בשבילי' - ואילו לאחי גילה: 'אמנם אטול זאת לעצמי, אך אחלק לעניים סכום כזה מכסף אחר שיש לי'..."

(סופר ע"י הגאון רבי אברהם בן ציון בייער שליט"א רב דשכונת ריב"ל בי"ש בסעודת היולדת הרה"ק מצאנז זי"ע, הובא בגיליון 'דברי תורה וחסידות')

מדי שבוע בימים חמישי וששי נהג הרה"צ רבי מרדכי הערש שמערל זצ"ל משכונת 'בתי ראנד' להסתובב בכל בתי הכנסת שבסביבה ולקבץ לצדקה עבור עניים וחלכאים, למרות שהוא בעצמו היה עני וחולני מאז ומקדם. הכל ידעו שהוא אינו גבאי צדקה סתם, אלא מורם מעם. כי על כן, לא נתנו לו חצי פרוטה או רבע, אלא 'שילינג' - חמש פרוטות.

מספר נכדו ר' בנימין אייזנברג: "הוא היה שולח אותי לכל מיני אנשים שבורים, אלמנות וקשי יום, כדי לחלק להם כספים, אגב לחישה שאיש לא יידע על כך... פעם ביום שישי בבוקר הוא שלח אותי לתת לפלוני עשר לירות ולאלמוני חמש עשרה..."

"והנה באחד הבתים שזכו בסכום הנכבד יותר, חמש- עשרה לירות, אני מבחין כי בעלת הבית שופתת קדירה לכבוד שבת על האש, ובה בשר בקר, מצרך שלא נראה אף בבית אבי. באתי לסבא ואמרתי לו: ראה, אתה נותן למשפחה פלונית סכום מיוחד, בו בזמן שהם אוכלים בשר בקר בשבת!"

"ענה ואמר: 'האמנם? יש להם השגה של בשר בקר? אם כן

יומא דהילולא

מצאנו את עצמנו עשרה בחורים מחפשים מקומות לינה בישיבות בני ברק. קבענו שניפגש בבוקר במוסדות 'קאליב' שעדיין שכנו אז בעיר. למחרת נפגשנו בשעה תשע בבוקר כפי שקבענו והתיישבנו בבית המדרש. לפתע נכנס האדמו"ר זצוק"ל...

ליומא דהילולא של האדמו"ר מקאליב זצ"ל שחל השבוע ביום כ"ג ניסן

גם לו היינו מצליחים להגיע לתחנה המרכזית בירושלים, כמעט ולא היה סיכוי להגיע משם לשכונת בית וגן. כך שמצאנו את עצמנו עשרה בחורים משנוררים מיטות בישיבות הממוקמות שם. קבענו, שניפגש כולנו בבוקר במוסדות 'קאליב' שעדיין שכנו בבני ברק, וכך התפזרנו. כולם מצאו מקום שינה.

למחרת נפגשנו בשעה תשע בבוקר, כפי שקבענו. התיישבנו בבית המדרש. לפתע נכנס האדמו"ר זצוק"ל לבית המדרש. קמנו לכבודו. ניגש אלינו האדמו"ר ושאל כל אחד באופן פרטי לשמו עם ליטוף אבהי ולחיצת יד. כששאל את כולנו: "היכן אתם לומדים?" - ענינו "בירושלים". מיד הוא שאל: "היכן אכלתם ארוחת בוקר?", ענינו

סיפר הרה"ג אליהו אסוס הי"ו: היה זה בכ"ב אדר א' ה'תשס"ג. למדתי בישיבה בבית וגן ובערב תוכננה נסיעה לבני ברק לחתונה של חבר. כבר בשעה ארבע אחה"צ האיצו בנו לצאת לכיוון בני-ברק בשל העובדה שהשלג החל לרדת. "עדיף להגיע לחתונה מוקדם מאוד מאשר בכלל לא", הטעימו.

לקחנו את התפילין ויצאנו לבני-ברק. המשכנו את הסדר בבית מדרש קרוב לאולם. כך זכינו להיות נוכחים מהחופה עד סגירת השערים. לאחר שהסתיימה החתונה, מצאנו את עצמנו 'תקועים' במקום ללא כל יכולת. לא יכולנו לחזור לירושלים מכיוון שבוטלו כל נסיעות האוטובוסים מבני-ברק לירושלים בשל השלג שנערם.

לכם כסף למונית, שתוכלו ללמוד עוד כמה שעות בישיבה".
ביררנו על האפשרות לנסוע במונית בירושלים ומצאנו לאחר דקות ארוכות נהג מונית, שהסכים להסיע אותנו ב-600 ש. באנו לאדמו"ר עם מאה השקלים הנותרים, אך הוא לא הסכים לקבל. "זה בשביל הישיבה, זו תרומה שלי לישיבה שלכם", אמר בשמחה. תוך כדי כך הגיעה ההסעה והאדמו"ר נופף לנו לשלום, תוך שהוא מפטיר אחרינו בהגיה חסידית כבדה: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף".

הגענו לישיבה בתוך ערימות השלג וסיכמנו בינינו. שאנחנו חייבים ללמוד במקום להקים בובת שלג. כך ישבנו עשרה בחורים בבית המדרש החמים עד שעת לילה מאוחרת ולמדנו. זה ה'בר בי רב דחד יומא' שלנו! כך למדנו אהבת תורה מהי!

(פניני עין חמד, מעובד מתוך 'יקראת לשבת עונג')

במקהלה, כך יצא: "לא אכלנו, יש שלג בירושלים ונתקענו" בבני ברק". מיד הוציא האדמו"ר 800 ש"ח ושלח את הגבאי לקנות לנו אוכל ואמר: "נאכל יחד". כך זכינו ל'טיש' בבוקר של יום שלישי (כ"ג אדר א' ה'תשס"ג) בלי שום יארצייט, רק בשביל שלא יהיו יהודים רעבים. לאחר הסעודה ודברי תורה וברכת המזון, שאל האדמו"ר: "איך אתם חוזרים לישיבה? יש אוטובוסים?". ענה אחד הבחורים המעודכנים, שמחמת השלג עדיין אין אוטובוסים לירושלים. "אם כך תיקחו מונית של עשרה מקומות. חבל על הזמן של לימוד תורה בישיבה", ענה האדמו"ר. "אבל זה מאוד יקר. לא כולם מסכימים לקחת נוסעים לירושלים. אין לנו כסף לספיישל מפנק כזה", ענה אחד הבחורים. האדמו"ר צוק"ל הסתכל עלינו ואמר: "להיות בישיבה זה יותר יקר. 'טוב לי תורת פיך' נכון בחורים יקרים?", ובלי אומר ודברים הוציא האדמו"ר 700 ש"ח ואמר: "הנה

סגולות וישועות

"הימים אינם ימים, הלילות אינם לילות, הכל מסכת אחת של רדיפה בכל אמצעי אפשרי, על לא עוול בכפי!" - שפך ר' שמעון את לבו בפני הרב. הוא הופתע מהתשובה שקיבל, שנראתה לו כאינה קשורה לעניין...

עובדות מופלאות על סגולותיה של פרשת הקטורת

בקרבו, קול פנימי לחש לו כי הסתבך בהונאה מתוכננת, כאשר אין לדעת מי מהצדדים בסיפור הוא הנוכל. מה שבטוח - שהוא ר' שמעון - הקורבן...

הוא מיהר לשכור ייעוץ משפטי בהון תועפות, והגיש בקשת דחיה לקיום הצו. במשך כמה חודשים נשלחו מכתבים הלך וחזור, ותיק עב כרס מלא במסמכים כבר הגיע לבית המשפט בתביעת פינוי ופיצוי. בני ביתו של ר' שמעון לא ידעו לאן להוליך את דאגתם, והוא הסתובב ביניהם בפנים נפולות, ומבטו כמו מסגיר את עומק התהום אליה הידרדר, באין לו כל מוצא מהסבך... אלא שהפן המשפטי, היה רק פן אחד ולא נעים... עד מהרה גילה ר' שמעון צד נוסף, אפל ומטריד לא פחות: המערערים על קניינו בדירה, החלו להציק לו בשליחת הטרדות טלפוניות מסביב לשעון, ועוד סוגים שונים של הטרדות, שחלקן חצו כבר את הרף הפלילי, ונעשו ללא טביעת אצבעות. ר' שמעון לא ידע לאן להוליך את יגונו, משום מקום נפלה עליו מצוקה שכזו, ששיבשה את שיגרת חייו והשביתה את שלוותו...

בצר לו, החליט ר' שמעון להיוועץ באחד מצדיקי הדור שליט"א. הוא נכנס אליו, ומיד פרץ בבכי מר, והתאונן במר לבו: 'רכשתי את הדירה כדת וכדין, בהון תועפות ותוך מכירת הבית הקודם וגיוס הלוואות כבדות. כל מה שרציתי, הוא להתגורר בשלווה בבית מרווח, אך קפצה עליי חמת זעמם של נוכלים, שהחליטו לרדת לחיי באמצעים חוקיים ולא חוקיים... הימים אינם ימים, הלילות

הטרדות שפסקו ברגע!

הכל החל כרעם ביום בהיר, ממש כך. חמישה חודשים קודם לכן, סיים ר' שמעון לשלם את התשלום האחרון עבור ביתו החדש, קיבל את המפתח ונכנס להתגורר בדירה היפה והמרווחת שרכש למשפחתו. שוב לא הוצרכו בני הבית להצטופף, הדירה היתה רחבת ידיים ומרחיבת דעת, ובכל יום ויום היה ר' שמעון מסתובב נרגש בבית, ומודה לה' על חסדו הטוב. נכון, הוא נדרש להתאמץ, גייס הלוואות, מכר את הדירה הקודמת, ונטל על עצמו חוב תשלום משכנתא לא קטן, אותו ישלם מדי חודש בחודשו. אבל התוצאה בהחלט משביעת רצון - בית יפה ונוח, שיש בו מקום לכולם והשלווה שוררת בין כתליו. עד אותו יום, בו נחתה הבשורה על שולחנו ולבו, והכניסה אותו למירוץ מטורף...

בתיבת הדואר, מצא ר' שמעון מעטפה יפה והדורה, שלוגו של אחד ממשרדי עורכי הדין המובילים בישראל מתנוסס עליה. תחילה לא האמין כי הוא הנמען, מה לו ולמשרד עורכי דין מהשורה הראשונה? הן מעולם לא התעסק עימם, ולא בא עימם במגע. מה הם יכולים לבקש ממנו? התברר, כי חששו היה הרבה יותר ממוצדק. במכתב קצר ותכליתי, מורה לו עורך הדין לפנות את הדירה החדשה, משום שהיא שייכת למישהו אחר, ולא לזה שמכר לו אותה באמתלאות שונות ובזיופי מסמכים. באותו רגע חש ר' שמעון כי השמים נופלים עליו, לבו צנח

כשנשאל פעם כיצד זכה לכך, משך כתפיו בסתמיות כאומר: 'זה לא משלי, זה ברכת שמים ממש!'. 'כן', השיבו לו, 'אבל גם ברכת שמים לא נופלת סתם בבית מסויים, שכל הילדים הם ככה לתפארת... כיצד זכית בכזו ברכה עצומה, בילדים טובים ומחונכים ונפלאים? האם יש לך איזו הנהגה טובה שאתה מקפיד לקיימה, ואולי בזכותה זכית בכך?'

'אין שום דבר מיוחד', השיב ר' פנחס, 'מלבד דבר אחד: מנעוריי אני מקפיד להגיע לבית הכנסת רבע שעה לפני התפילה, ולומר את פרשת הקרבנות והקטורת במתינות ובכוונה, כדי להתפלל את התפילה כולה כסדרה מדי יום בקביעות. זו ההנהגה הטובה היחידה החריגה בה אני נוהג, וכנראה שהיא זו שזיכתה אותי במלוא חופניים נחת יהודית אמיתית, טהורה ומזוקקת...'

את עדותו של ר' פנחס הביא דודי, הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, המכיר אותו ממקור ראשון, כדי להאיר לנו פן נוסף: לא רק בריאות, לא רק פרנסה, לא רק הצלה ממזיקים. כשיהודי זוכה להתפלל באופן מושלם, עם פרשת הקרבנות והקטורת - הוא זוכה גם בנחת מהילדים, באותה שאיפה יקרה ונדירה שכולנו שואפים לה. הבה נאמץ את אמירת פרשת הקטורת בסבלנות, כדאי להשקיע כמה דקות ביום כדי לזכות למלוא חופניים נחת!

מיהו החכ"ם שמרפא?

עבור יהודי שיש לו מצוקת חולי בביתו, המתמודד עם בן משפחה חולה או חלילה הוא עצמו - חושף ה'אמרי אמת' בפרשת קורח סגולה יקרת ערך שכדאי להכירה: להתחזק באמירת הקטורת, כי היא זו שתפתח שערי רפואה פלאיים משמיים, ותעניק לו את הישועה הרפואית לה הוא נצרך. ורמוזים הדברים בסגולת חז"ל, שאמרו שמי שיש לו חולה להתפלל עליו - ילך אצל חכם שיבקש עליו רחמים. חכ"ם - סופי תבות של המילים 'קח לך סמים', המילים שפותחות את פרשת הקטורת, כלומר, שהחכם אליו נלך לבקש שיתפלל עלינו, הוא פרשת הקטורת, שזכותה גדולה וכבירה לעורר רחמי שמים לרפואה וישועה.

(פניני פרשת השבוע)

אינם לילות, הכל מסכת אחת של רדיפה בכל אמצעי אפשרי, על לא עוול בכפי!

ר' שמעון הופתע מהתשובה, שנראתה לו כאינה קשורה לענין, אך הוא האמין בה בכל לבו ופעל על פיה. 'תקבל על עצמך להתחזק באמירת פרשת הקטורת בכוונה ובמתינות מדי יום מתוך הקלף. פרשת הקטורת הינה סגולה גדולה להרחיק כל רודף ומזיק, החזק בסגולה זו אל תרף, והתחזק בביטחון בה' יתברך כי בזכות זאת ישמע לשוועתך וישעך מכל הקמים נגדך!'

סגולה זו, נחשפת בספר 'כף החיים', שם כתוב: 'יכתוב פרשת הקטורת על קלף... ויקרא בו, ויעשה לו סגולה דהקטורת מעשיר, ומובטח לו שלא יופסק פרנסתו, ותמיד יהיה לו פרנסה טובה וכלכלה, ברווח ולא בצמצום!' עוד באותו יום החל ר' שמעון לומר את פרשת הקטורת מתוך קלף, בכוונה ובמתינות.

את המשך הסיפור מספר לנו ר' שמעון בעצמו, וכך הוא מעיד: 'להפתעתי הרבה, באותו יום, פסקו הרדיפות וההטרדות. שנה וחצי חלפו, ולא שמעתי מהם מילה וחצי מילה, לא מהרודפים אחריי ולא מבתי המשפט. וכל זאת - בלי שדיברתי עימם, בלי ששילמתי להם כלום, בלי שהתפשרתי ובלי משא ומתן. באופן מפתיע לחלוטין, הוסרה הדאגה הזו מראשי ולא נותר ממנה זכר, ואני יושב שקט ושאנן ושליו בביתי, בלי צר ומציק, בלי עורכי דין ובלי משפטנים!'

כיצד זוכים בילדים נדירים?

בשכונת מגוריהם של משפחת ק. הכל מביטים בילדי המשפחה בקנאה בלתי מוסתרת, 'קנאת סופרים' מבורכת. משפחה גדולה בלי עין הרע, עשרה ילדים, וכולם נחשבים לטובי המוחות והכשרונות במוסדות הלימוד, ונקראים העילויים שבמחזור הלימודים. אלה שבישיבות כבר יצא שמם למרחוק כבחורים הכי טוב ביישיבה, וגם בנות הסמינרים - הכל שחים בשבחן ובמעלתן... ראש המשפחה, ר' פנחס, אינו רב גדול או דמות מופת. יהודי רגיל, ממש כמונו, שפשוט זכה בפּיס - בשאיפת החיים של כל אחד ואחד מאיתנו לראות זרע ברך השם ולרוות מהם רוב נחת.

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כיצד ינהג אדם שנאלץ לספר לשון הרע משום חשש פיקוח נפש?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ה'חפץ חיים' וכותב כי אפילו אם סירובו לספר יגרום לו הפסד ממון ופרנסה, אסור לו לספר, ככל שאר לאוין שאדם מחויב לתת את כל אשר לו ולא לעבור עליהם. ובהגה"ה מציין ה'חפץ חיים',

אתמול למדנו כי אפילו מפצרים בו אביו או רבו שיספר להם מה שדיבר פלוני על אודותיהם, אסור לו לספר. בסעיפים הנלמדים היום (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים ו-ז) ממשיך

סימן החיצים (שמואל א, כ כא-כב), כי במקום שאפשר להודיע ברמז ראוי לרמז, וכפי שכתב המהר"י קרא (שם) שלא אמר לו בפה אלא עפ"י סימן, משום 'הולך רכיל מגלה סוד'.

ומוסיף ה'חפץ חיים', כי על אחת כמה וכמה כאשר מדובר רק בדברי חירופין וגידופין שיבואו עליו אם לא יספר - בוודאי אין לו לחוש לזה כלל, ואדרבה, על ידי זה יהיה נחשב לעתיד מאוהבי ה' יתברך ופניו יאירו כאור השמש, כמו שאמרו חז"ל על הנעלבים ואינם עולבים וכו'.

כי פשוט הדבר שגם אם מחמת סירובו לספר לא יהיה לו כיצד לפרנס את בני ביתו, אין זה נחשב כסכנת נפשות שמחמתה יהיה מותר לו לעבור על לאו דאורייתא.

בביאורים ומוספים מביאים, כי גם כשאדם נאלץ לספר לשון הרע משום חשש פיקוח נפש, כתב הגר"מ שטרנבוך בשם הגר"א שיש לצמצם ולומר רק כפי ההכרח, ואם אפשר לומר ברמז, ירמוז. שהרי יהונתן היה צריך להודיע לדוד ששאל אורב לו להורגו, משום פיקוח נפש, ואע"פ כן מסר לו את הדברים על ידי

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

על איזה שער היה אומר ר' אל'ה שהוא עדיין בים?

שקלים דף יז

שער נקנור

מסר נפש על הראשונה לפיכך הועיל ונעשה נס גם לראשונה וכיון שהגיע לעכו בצבצה גם הדלת ההיא הראשונה מתחת הספינה ויצאה לקראתו. נטלו את שתי הדלתות, העמידו אותן בבית המקדש, ולא החליפו אותן מעולם. מדוע? להראות לכל באי בית המקדש: ראו את הניסים שנעשו לדלתות של ניקנור. ראו כוחה של מסירות נפש! אם האדם מוסר את נפשו, ראו כמה ניסים נעשים לו!

אומר ר' אל'ה יש לנו שתי דלתות. דלת של תורה ודלת של עבודה. עבודה היא הקרבת הקרבנות בבית המקדש, תשמעו היטב, הדלת הזאת עדיין בים "מפני חטאנו גלינו מארצנו ונתרחקנו" בזמן שבית המקדש היה קיים, קרבן תמיד של שחר כיפר על עבירות שנעשו בלילה, ושל בין ערבים על עבירות שענשו ביום (מדרש שיר השירים א נ), שער העבודה טבע בים התאווה בים הקנאה והכבוד, נותר לנו שער התורה. ובכל דור קמים עלינו אויבים להטביע גם את השער הזה, אבל אבותינו, הלא הם תנאים, אמוראים, רבנן סבוראי, גאונים, ראשונים ואחרונים, עד לדור יתום שלנו מסרו נפשם ומאודם על התורה, ובודאי בדורנו לאחר ששה מליון שנטבחו בידי העמלקים - נמשיך למסור נפש על התורה - נכרוך את עצמנו בדלת השניה - שער התורה, בעמלות, ביגיעה, בהתמדה, באימה, ביראה, ברתת וזביע, ונזכור כי עבדנו את שער העבודה ונתאמץ בשעה שאנו עומדים בג' תפילות ביום, ונוכה במהרה שיחזיר לנו ה' גם את שער העבודה בבנין בית הבחירה במהרה בימינו.

(להגיד)

הגה"צ ר' אל'ה לופיאן זצ"ל אומר אדם חושב שרודפים אחריו, היצה"ר רודף אחריו, היצה"ר לא נותן לו מנוחה, מונע ממנו לעבוד את ה'. מי הוא היצה"ר? זה אתה בעצמך. "הצילני מרודפי כי אמצו ממני". אתה בעצמך עשית את הרודפים. "כי אמצו" מהיכן הם כ"כ אמיצים הרודפים שלי? "ממני".

ומה עלי לעשות למעשה? אומר ר' אל'ה הגמרא אומרת ביומא (לז). שאת הדלתות של ניקנור לא החליפו. למה? כי דלתותיו של ניקנור נעשה להן נס. איזה נס? מספרת הגמרא, ניקנור יצא לאלכסנדריה שבמצרים להביא דלתות לבית המקדש. חזר, לקח את הדלתות הטיל אותן על הספינה. בזמן ההפלגה עמד נחשול של מים להטביע את הספינה. מה עשו הספנים בעת צרה כזאת? זרקו את המשאות. לקחו דלת אחת והטילו אותה לים. עדיין לא נח הים מזעפו. לקחו את הדלת השניה ורצו להשליכה גם כן לים. קשר ניקנור את עצמו עם הדלת ואמר: "אינני נפרד מהדלת. הטילוני איתה אל הים". נו, לפי החשבון- איך אומרים? הוא פשוט לא יכול היה לסבול לאבד את כל התקווה והטרחה העצומה. כי רצה להיות חלק בבית המקדש להביא דלתות לפאר את בית המקדש. דלת אחת כבר אבדה, וכי הוא יאבד גם את הדלת השנייה? "הטילוני עימה אל הים. איני יכול להשאר בלי דלת". זה נקרא מסירות נפש. בלי חשבונות. "אינני יכול להפרד מהדלת של בית המקדש!" כיון שהראה את מסירות נפשו ואמר: "הטילוני איתה אל הים" מיד נח הים מזעפו. "והיה מצטער על הראשונה" כלומר היה מצטער למה לא עשיתי כן בראשונה והייתי מרויח את שתי הדלתות והיינו כעין תשובה, חרטה על העבר מדוע לא

היכן נזכרת עיר מגוריו של מרן הבית יוסף - צפת - בפעם היחידה בכל השולחן ערוך?

במחיר סחורה המשמשת כמקור הכנסה עיקרי של רבים מבני המקום. וכמו כן, כשיש ריבוי גשמים במקום שקיים חשש לקריסת מבנים בשל כך, מתפללים, תוקעים ומתענים, שיתמעטו הגשמים. ובהקשר זה, מזכיר מרן הבית יוסף בפעם היחידה בכל ארבעה חלקי שולחן ערוך את עיר מגוריו - צפת, ומספר, שבזמנו היתה מצויה בצפת מפולת בתים בשל ריבוי הגשמים.

[שו"ע תקעו, ט-יא, ומשנ"ב כט]

כפי שלמדנו, מצוה מהתורה לזעוק אל ה' ולתקוע בחצוצרות או בשופר בכל עת צרה הבאה על הציבור, רחמנא ליצלן; ומדרבנן - מצוה גם להתענות. בימים הקודמים למדנו על צרות של מלחמה, עצירת גשמים, מגיפות ומחלות; באילו אופנים הן נחשבות כצרה לענין זה של תקיעה ותענית. ובנוסף לצרות אלו, מתפללים, תוקעים ומתענים, גם על הופעת ארבה מסוגים שונים, ועל ירידת מחירים חדה של ארבעים אחוז

על איזה חולה מותר להתפלל בשבת?

כלומר, שמצבו קריטי ומבחינה רפואית יתכן שינוי במצבו לרעה בשבת עצמה, או אדם הנרדף בשבת על ידי גויים המבקשים להורגו. אך גם על צרות שכאלה, לא תוקעים ולא מתענים בשבת. ועל חולה שאין בו סכנת היום, לא מתפללים בשבת, ואף לא מברכים אותו ב'מי שבירך' בעלייה לתורה.

[שו"ע תקעו, יב-יג, רפח, י; וראה משנ"ב שם, כח]

בהמשך לאמור: כל הצרות שעליהן מתפללים, ותוקעים ומתענים - אין עושים כן אלא בימות החול, אבל בשבת וביום טוב, לא מתפללים על הצרות, וקל וחומר שלא תוקעים ולא מתענים. ויוצאת מכלל זה - צרת ירידת המחירים, שעליה מתפללים אף בשבת וביום טוב. וכמו כן, מתפללים בשבת על כל סכנה ממשית הנשקפת בשבת עצמה, ואפילו ליחיד; וכגון חולה שיש בו 'סכנת היום',

האם ראוי להתפלל על שתי צרות יחד?

יתפללו על שתי הצרות יחד, אלא על כל אחת בנפרד. ובשעה שעומדים להתפלל, יאמרו: "אף שיש בלבנו צרות רבות, על צרה פלונית באנו להתפלל".

והיחיד, רשאי להתפלל על שתי צרות יחד. ואף בנוגע לציבור - יש שכתב שדין זה אמור רק בצרות הבאות לעיתים רחוקות, אבל בצרות המצויות תדיר, רחמנא ליצלן, אין להימנע מלהתפלל על כולן יחד.

[שו"ע תקעו, טו; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

בספר עזרא נאמר, שכאשר עלה עזרא הסופר עם רבים מבני ישראל לירושלים, פחדו שבדרך יתקפו אותם אויבים, וביקשו מהש"ת שישמרם בדרך, וקיבל את תפילתם.

ונאמר שם: "וַיִּצְוֵהוּ אֱלֹהִים וַיִּבְרַךְ אֶת מִצְרַיִם עַל זֵאת וַיִּעֲתֶר לָנוּ; וְדִיּוּקוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל, שמהלשון 'על זאת', משמע שהיתה צרה נוספת, שעליה לא ביקשו באותה עת שביקשו על השמירה; ומכאן, שציבור שבאו עליהן שתי צרות כאחת, רחמנא ליצלן, לא

Mila Aviv/Flash90

* מחלה שרבים חלו בה, וגרמה למוות של שלושה מהם - מעיקר הדין צריך לתקוע ולהתענות עליה. ויש אומרים שתוקעים ומתענים אף אם גרמה למוות של שני חולים, ויש אומרים - אף של חולה אחד.

* 'חיה משולחת', תוקעים ומתענים עליה. והיינו, חיה הנוהגת שלא כפי טבעה, כגון שמופיעה במקום ובזמן שאינם מתאימים לטבעה, או שהורגת בני אדם שלא כטבעה. ולדוגמה: חיה שהופיעה בשעות היום (ויתכן שגם בלילה) במקום יישוב; וחיה שהופיעה בשעות היום בשדה שאינו סמוך למקומה הטבעי, וראתה שני בני אדם ולא נמלטה מפניהם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להמשיך בעבודת שיפוץ של תלמוד תורה בחול המועד כדי למנוע את השבתת הלימודים?

בחול המועד - שרשאי לכותבם מחשש שישכחם, מפני "שאיין לך דבר האבד גדול מזה".

ברם, ראוי לעשות את העבודה בצינעה, על ידי סגירת המקום לזרים, וכדומה; וכן ראוי שלא לעשותה בידי פועלים יהודים שאינם זקוקים לשכרם עבור צורכי מחיה בסיסיים.

[ביאורים ומוספים דרשו תקמד, 10]

מבנה של תלמוד תורה שהוחל בשיפוצו לפני חג הסוכות, או חג הפסח, ובהגיע החג, התברר כי אם לא ימשיכו בעבודת השיפוץ בימי חול המועד, יאלצו להשבית את הלימודים לאחר החג למשך מספר ימים - מותר להמשיך בעבודה בחול המועד, משום שביטול התורה בהשבתת הלימודים נחשב כ'דבר האבד'; וכפי שכתבו הפוסקים בנוגע לאדם שהתחדשו לו חידושי תורה

הלוח היומי

כ"ה בניסן | רבי חיים ב"ר אריה לליבוש הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מצאנז, בעל דברי חיים

בשנת ת"א, נהגו לחגוג פורים שני בקהילת קארפינטראץ-צרפת על הצלתם מעלילת הדם.

יארצייט:

שמ"ה: רבי משה ב"ר יוסף מטרנאני זצ"ל, בעל שו"ת מביט, קרית ספר, בית אלוקים ואגרת גאולת עולם. (וי"א שנפטר בז' של פסח).

שס"ז: רבי משה ב"ר אברהם מאט זצ"ל, מפרמישלא, תלמיד המהרש"ל, בעל מטה משה.

תרל"ו: רבי חיים ב"ר אריה לליבוש הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מצאנז, בעל דברי חיים.

תרח"צ: רבי שמריהו יהודה לייב מדליה הי"ד, רבה של מוסקבה ויטאבסק ועוד.

תשכ"ג: רבי נפתלי ב"ר בנימין (המגיד ממינסק) הכהן שקוביצקי זצ"ל, אב"ד גייטסהד.

תשס"א: רבי חיים דב ב"ר שרגא פייטל רבינוביץ זצ"ל, בעל דעת סופרים.

מה עושים כאשר יש ירידת ערך של הסחורה שממנה מתפרנסים אנשי העיר? | האם מותר לזעוק ולהתחנן בשבת על הצרות? | במקרה שיש שתי צרות בעיר אחת על איזו מהם מתענים? | ומה תפקידם של בית דין ביום התענית?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות תענית במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה' יום רביעי כ"ה ניסן תשפ"א: משנ"ב חלק ו', סימן תקע"ז סעיפים ט' - ט"ז

ואפילו על יחיד הנרדף מפני אנסין או ליסטים, או רוח רעה, וכן אדם שהוא חולה חולי שיש בו סכנת היום, זועקים ומתחננים בתפילות בשבת, אבל לא תוקעים, וכאשר צריך לבוא לעזרת אנשי העיר ולהצילם, תוקעים גם בשבת.

הפטורים מתעניות אלו

מעוברות ומיניקות וקטנים, לא מתענים את כל התעניות האלו שמתענים על הצרות, ולא דווקא קטנים ממש, אלא בזכר אפילו פחות מגיל שמונה עשרה, ובנקבה אפילו פחות מחמש עשרה, לא גוזרים עליהם תעניות אלו, כיוון שזה לא תעניות קבועות, ויש אומרים, שמה שכתב השולחן ערוך שלא גוזרים על קטנים, הכוונה היא קטנים שאין בהם מצות חינוך, אבל אחרי גיל בר מצוה, צריכים לצום, ואלו המתענים, מותרים באכילה בלילה אפילו שהם מתענים למחרת, חוץ מתענית הגשמים, שיש אופנים בתעניות המאוחרות יותר, שבהם הדין הוא שמתענים כבר מהלילה.

בקשת רחמים על שתי צרות

ציבור שהיו להם ב' צרות, מבקשים רחמים רק על אחת מהם, שנאמר, 'נצומה ונבקשה מאלהינו על זאת', ואומרים, אף על פי שיש בלבנו צרות רבות, באנו להתפלל על צרה פלונית, ואם יש להם גם צרת רעב וגם צרת דבר, ששתיהם זו סכנת מיתה, מבקשים רחמים על הרעב, כיוון שבבקשת רחמים על הרעב, כלול גם שיינצלו ממכת הדבר, משום שכשהקב"ה נותן שבע בעולם, הוא נותן את זה לאנשים חיים ולא למתים.

תפקידם של בית דין והזקנים ביום התענית

בכל יום תענית שגוזרים על הצבור מפני הצרות, בית דין והזקנים יושבים בבית הכנסת ובודקים על מעשה אנשי העיר מאחר תפלת שחרית עד חצות היום, ומסירים המכשולים של עבירות, ומזהירים ודורשים וחוקרים על בעלי חמס ועבירות, ומפרישים אותן, ועל בעלי זרוע, ומשפילים אותם, וכיוצא בדברים אלו, ומחצי היום ולערב, מחלקים אותם, רבע היום קורין בתורה ומפטירים בנביא, ורבע היום האחרון מתפללים מנחה, ומתריעים ומתוודים וזועקים כפי כחם.

תענית על ראיית ארבה וכדומה

אומר השולחן ערוך, כאשר יש ארבה וחסיל, אפילו שראו רק אחד מהם בכל ארץ ישראל, ואפילו שהוא לא משחית את היבול שבארץ, מתענים ומתריעים עליהם, ואם ראו גובאי, דהיינו, סוג של ארבה, מתענים כבר בכל שהוא, אבל על החגב לא מתענים ולא מתריעים, אלא זועקים עליו בלבד באמירת 'עננו', ועכשיו שאנחנו לא מכירים את המינים הללו, הדין הוא, שעל כולם מתריעים.

תענית על ירידת ערך של הסחורה

וכן נוהגים בעניין המזונות, דהיינו, אם הוזלה סחורה שרוב אנשי אותה העיר חיים ממנה, כגון, כלי פשתן בבבל, ויין ושמן בארץ ישראל, וירד המסחר עד כדי מצב שהסוחרים צריכים למכור בשישה דבר ששווה עשרה, הרי זו צרת צבור, ומתענים, ומתריעים עליה, ובשבת זועקים עליה בפה ואומרים 'עננו', אבל לא תוקעים עליה בשבת.

תענית על ריבוי גשמים

וכן נוהגים בעניין הגשמים, דהיינו, אם יש ריבוי גשמים עד כדי כך שהדבר הזה נהיה להם צרה, מתפללים כדי שיפסקו הגשמים, כי אין לך צרה גדולה מזו, שהבתים נופלים, ובתיהם קבריהם, אבל אם זה קרה בארץ ישראל, לא מתפללים על רוב גשמים, משום שהיא ארץ של הרים, והבתים עשויים מאבנים, וריבוי של גשמים הוא טובה להם, ולא מתענים בשביל להעביר את הטובה, ועכשיו בצפת מצויים מפולות בתים מפני הגשמים, ומתפללים עליהם.

הנהגת העיר שבתוכה נמצאת הצרה

כל עיר שיש בה צרה אחת מכל אלו, אותה העיר מתענה, וזועקים בתפילה באמירת 'עננו' ומתחננים, ומתריעים בשופר עד שתעבור הצרה, וכל המקומות שמסביב לעיר הזאת, מתענות אבל לא מתריעות, אבל מבקשים עליהם רחמים, ובשבת ויום טוב, בכל מקום לא מתענים ולא זועקים ולא מתריעים על שום צרה, חוץ מצרת המזונות שזועקים עליהם בשבת.

זעקה ותחינה בשבת

עיר שהקיפו אותה אנסים או נהר, וכן ספינה המטורפת בים,

י' לעומר

יארצייט הרה"ק רבי חיים ב"ר אריה לייבוש הלברשטם - ה"דברי חיים" מצאנו

מדוע האדמו"ר ניער את בגדיו?

הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו היה מספר: "מיום עמדי על דעתי הייתי שונא את השקר בתכלית השנאה עד כדי גועל ממש, כשהייתי ילד ושמעתי מאחד הילדים שמוציא דבר שקר מפיו, הייתי פורש מיד לקרן זוית, ומנער את בגדי מפחד שמא תדבק עליהם שמץ מדבר שקר ומרמה".

(אמרות צדיקים - מבעל ה"שפע חיים" מצאנו עמ' ס)

נשתדל לסלוד ממידת השקר ונקפיד בכל ענין לומר רק את האמת, ובדברים שאיננו יודעים לא נתבייש לומר שאיננו יודעים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il